YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
15 päivänä tammikuuta 1998 *

Asiassa C-15/96,

jonka Arbeitsgericht Hamburg (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Kalliope Schöning-Kougebetopoulou

vastaan

Freie und Hansestadt Hamburg

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL 1968, L 257, s. 2) 7 artiklan 1 ja 4 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: kolmannen ja viidennen jaoston puheenjohtaja C. Gulmann, joka hoitaa presidentin tehtäviä, jaostojen puheenjohtajat H. Ragnemalm,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

M. Wathelet ja R. Schintgen sekä tuomarit G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, J. L. Murray, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Schöning-Kougebetopoulou, edustajanaan asianajaja Klaus Bertelsmann, Hampuri,

— Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat Ernst Röder ja saman ministeriön Regierungsrätin zur Anstellung Sabine Maass,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston keskushallinnon virkamies Claude Chavance ja saman ministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja Catherine de Salins,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Peter Hillenkamp ja oikeudellisen yksikön virkamies Pieter van Nuffel,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Schöning-Kougebetopouloun, edustajanaan asianajaja Klaus Bertelsmann, Saksan hallituksen, asiamiehenään Ernst Röder, Espanjan hallituksen,

asiamiehenään valtionasiamies Santiago Ortiz Vaamonde, Ranskan hallituksen, asiamiehenään Claude Chavance, ja komission, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Bernhard Jansen, 13.5.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.7.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Arbeitsgericht Hamburg on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 1.12.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.1.1996, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 48 artiklan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL 1968, L 257, s. 2) 7 artiklan 1 ja 4 kohdan tulkinnasta.

2 Kysymykset on esitetty kreikkalaisen Schöning-Kougebetopouloun ja Freie und Hansestadt Hamburgin (Hampurin vapaa- ja hansakaupunki) välisessä riita-asiassa, joka koskee Schöning-Kougebetopouloun luokittelemista ylempään palkkaluokkaan Bundes-Angestelltentarifvertragin perusteella (liittotasavallan julkisen sektorin toimenhaltijoiden työehtosopimus, jäljempänä BAT).

3 BAT:n liitteessä 1 a vahvistetaan palkkaluokat. Sen mukaan "Erikoislääkärit, jotka harjoittavat ammattiaan vastaavaa toimintaa kahdeksan vuoden työkokemuksen perusteella palkkaluokassa Ib" on luokiteltava palkkaluokkaan Ia, ryhmään 4.

4 Schöning-Kougebetopoulou on ollut 1.8.1993 alkaen Saksassa Freie und Hansestadt Hamburgin julkishallinnossa työsopimusperusteisena erikoislääkärinä. Hänen työsopimuksensa on tehty BAT:n perusteella, ja sen mukaan hänet on luokiteltu palkkaluokkaan Ib, ryhmään 7, johon kuuluvat "erikoislääkärit, jotka harjoittavat ammattiaan vastaavaa toimintaa".

5 Schöning-Kougebetopoulou työskenteli 1.10.1986—31.8.1992 välisenä aikana Kreikan julkishallinnossa erikoislääkärinä ja häneen sovellettiin tällöin Kreikan valtion virkamiehiä koskevia määräyksiä.

6 Koska tätä ajanjaksoa ei ollut otettu huomioon kantajan virkaikää vahvistettaessa, tämä saattoi 22.6.1995 asian Arbeitsgericht Hamburgin käsiteltäväksi vaatien, että hänen palkkaluokakseen vahvistettaisiin BAT:n mukainen ylempi palkkaluokka. Vaatimuksensa tueksi hän esitti joutuneensa perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdan vastaisen välillisen syrjinnän kohteeksi.

7 Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltion kansalaista ei työntekijänä saa kansalaisuutensa vuoksi saattaa toisen jäsenvaltion alueella kotimaisiin työntekijöihin verrattuna eri asemaan työ- ja palvelussuhteen ehtojen suhteen; tämä koskee erityisesti palkkausta, irtisanomista ja työttömyyden sattuessa paluuta saman alan työhön tai uudelleen työllistämistä.

— —

4. Kollektiivisen tai yksilöä koskevan sopimuksen määräys taikka muu työehtojen sääntelyä koskeva määräys, joka koskee työn saantia, työtä, palkkausta ja muita työehtoja sekä irtisanomista, on mitätön sikäli kuin siinä säädetään tai sallitaan edellytyksiä, jotka asettavat toisten jäsenvaltioiden kansalaiset työntekijöinä eriarvoiseen asemaan."

8 Arbeitsgericht Hamburg päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1. Onko EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdan vastaista, että julkisen sektorin työehtosopimuksessa määrätään, että henkilö voi päästä ylempään palkkaluokkaan virkaiän perusteella ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on työskennellyt kahdeksan vuotta sellaisen palkkaluokan toimessa, joka on määritelty kaikkiin Saksan liittotasavallan julkisen sektorin toimenhaltijoihin sovellettavassa työehtosopimuksessa (Bundes-Angestelltentarifvertrag, BAT), jonka mukaan vastaavaa toimintaa (vergleichbare Tätigkeit) julkisella sektorilla toisessa EY:n jäsenvaltiossa ei oteta huomioon palkkaluokkaa vahvistettaessa?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi:

Edellytetäänkö 48 artiklassa ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68, että julkisella sektorilla toisessa EY:n jäsenvaltiossa lääkärin ammattia harjoittaneiden lääkärien ulkomainen palveluskausi otetaan huomioon määriteltäessä BAT:n mukaista siirtymistä ylempään palkkaluokkaan,

vai pitäisikö tuomioistuimen olla puuttumatta asiaan ja jättää se työehtosopimuksen osapuolten päätettäväksi niille kuuluvan itsenäisen sääntelyvallan vuoksi?"

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

9 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 177 artiklan soveltamista koskevissa asioissa tuomioistuimella ei ole toimivaltaa lausua kansallisen oikeuden säännöksen yhteensopivuudesta yhteisön oikeuden kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin voi kuitenkin kansallisen tuomioistuimen esittämien kysymysten sanamuodon ja niissä esitettyjen tietojen perusteella osoittaa, mitkä seikat liittyvät yhteisön oikeuden tulkintaan, auttaakseen kansallista tuomioistuinta ratkaisemaan sen käsiteltäväksi saatetun oikeudellisen ongelman (ks. mm. yhdistetyt asiat C-332/92, C-333/92 ja C-335/92, Eurico Italia ym., tuomio 3.3.1994, Kok. 1994, s. I-711, 19 kohta).

10 Ensiksi on todettava, että pääasiassa kantaja vaatii vain sitä, että ne kaudet, joiden aikana hän on harjoittanut erikoislääkärin ammattia toisen jäsenvaltion julkishallinnon palveluksessa, otettaisiin huomioon palkkaluokkaa vahvistettaessa.

11 Toiseksi on todettava, että jo ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodosta käy ilmi, että kantajan toiminta erikoislääkärinä kotijäsenvaltionsa julkishallinnossa voidaan rinnastaa vastaavaan toimintaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa. On muistettava, että kyseessä on ammatti, jota säännellään yhteisön oikeudessa.

12 Kolmanneksi perustamissopimuksen 48 artiklassa vahvistetaan työntekijöiden vapaan liikkuvuuden perustavanlaatuinen periaate. Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 4 kohdassa, jossa täsmennetään ja toimeenpannaan suoraan perustamissopimuksen 48 artiklaan perustuvia oikeuksia (asia C-419/92, Scholz, tuomio 23.2.1994, Kok. 1994, s. I-505, 6 kohta), turvataan se, että toisen jäsenvaltion kansalaisia kohdellaan työntekijöinä yhdenvertaisesti työehtosopimuksen tai yksittäisen työsopimuksen määräyksissä tai muunlaisessa työsuhteen ehtojen sääntelyssä erityisesti palkkauksen osalta.

13 Lisäksi on vielä todettava, että EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdassa vahvistettua poikkeusta, jonka mukaan työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevat määräykset eivät koske julkishallinnon palvelussuhteita, ei voida soveltaa asiassa, koska tässä esillä olevassa kohdassa määrätään ainoastaan jäsenvaltioiden

mahdollisuudesta evätä toisten jäsenvaltioiden kansalaisilta pääsy tiettyihin julkishallinnon palvelussuhteisiin (asia C-248/96, Grahame ja Hollanders, tuomio 13.11.1997, Kok. 1997, s. I-6407, 32 kohta). Määräys ei koske erikoislääkärin ammatin harjoittamista, koska siihen ei millään tavoin liity välillistä tai välitöntä osallistumista julkisen vallan käyttöön tai tehtäviin, joiden tarkoituksena on valtion tai julkisyhteisöjen yleisen edun turvaaminen (ks. tältä osin asia 149/79, komissio v. Belgia, tuomio 17.12.1980, Kok. 1980, s. 3881, 10 kohta).

14 Arbeitsgericht Hamburgin ensimmäisellä kysymyksellä on siis pyritty selvittämään, onko jäsenvaltion julkishallinnon palvelussuhteisiin sovellettavan työehtosopimuksen määräys perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdan vastainen, jos määräyksen mukaan julkishallinnon toimenhaltijoiden urakehitys perustuu virkaikään siten, että edellytetään kahdeksan vuoden palvelusaikaa työehtosopimuksessa määritellyssä tietyssä palkkaluokassa, eikä toisen jäsenvaltion julkishallinnossa aiemmin suoritettua palvelusaikaa vastaavalla ammattialalla oteta huomioon.

15 Saksan hallitus esittää, ettei riidanalaisen BAT:n määräyksen tavoitteena eikä sen vaikutuksena ole kaikkien tai lähes kaikkien toisten jäsenvaltioiden kansalaisten asettaminen epäedulliseen asemaan Saksan kansalaisiin verrattuna. Se väittää, ettei riidanalaisen määräyksen mukaan ulkomailla suoritettuja palveluskausia, Saksassa BAT:n soveltamisalan ulkopuolella suoritettuja palveluskausia eikä myöskään muussa kuin Ib palkkaluokassa suoritettuja palveluskausia oteta huomioon.

16 Espanjan hallituksen mukaan riidanalaista määräystä ei voida pitää syrjivänä. Saksan ja Kreikan julkishallinnoissa palvelusvuosien kertyminen perustuu erilaisiin säännöksiin eikä niitä voi verrata toisiinsa. Syrjintäkiellon vastaiseksi ei näin voida katsoa määräyksiä, joiden mukaan tällaisia tapauksia on käsiteltävä eri tavalla.

17 Saksan, Espanjan ja Ranskan hallitukset katsovat, että riidanalainen määräys perustuu objektiivisiin seikkoihin, jotka eivät ole millään tavoin syrjiviä. Ne esittävät tältä osin kahdentyyppisiä perusteluja.

18 Espanjan ja Ranskan hallitukset väittävät, että BAT:ssä vahvistetun virkaikään perustuvan urakehityksen edellytyksiä voidaan pitää perusteltuina julkishallinnon palvelussuhteiden erityisten luonteenpiirteiden vuoksi. Koska julkishallinnon organisaatiota ja toimintaa koskevia kansallisia säännöksiä ei ole yhdenmukaistettu eikä edes yhteensovitettu, toisen jäsenvaltion julkishallinnon palveluksessa suoritetun palvelusajan tunnustaminen sotkisi muissa jäsenvaltioissa julkisia palvelussuhteita koskevien järjestelmien soveltamista muun muassa virkaiän vahvistamiseksi hallinnonsisäistä ylennysmenettelyä tai muuta urakehitystä varten.

19 Vaikka ennakkoratkaisukysymyksissä lähdetään siitä, että BAT on julkisen sektorin työehtosopimus, jolla pyritään säilyttämään pätevä henkilöstö tämän sektorin palveluksessa, Saksan hallitus väittää, että virkaikään perustuva urakehitys on BAT:ssä vahvistettu yksityisen sektorin työehtosopimusten tavoin, jotta määrätyn työnantajaryhmän työntekijöitä voidaan palkita uskollisuudestaan ryhmän työnantajille ja parantaa näiden työmotivaatiota tarjoamalla työntekijälle mahdollisuus taloudellisen tilanteensa parantamiseen. Yhteisöjen lainsäädäntö ei Saksan hallituksen mukaan millään tavoin estä sitä, että työntekijän uskollisuutta yksityistä työnantajaa kohtaan palkitaan tällä tavoin.

20 Espanjan ja Ranskan hallitukset vetoavat lisäksi siihen, että virkaikään perustuvaa urakehitystä koskevia säännöksiä julkisella ja yksityisellä sektorilla on vaikea verrata toisiinsa.

21 On siis tutkittava, onko jäsenvaltion julkishallinnon palvelussuhteisiin sovellettavan työehtosopimuksen määräys perustamissopimuksen 48 artiklassa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdassa vahvistetun syrjintäkiellon vastainen vai voidaanko määräykset katsoa perustelluiksi objektiivisten ja kyseisten siirtotyöläisten kansalaisuudesta riippumattomien syiden nojalla tai siksi, että määräykset ovat oikeassa suhteessa kansallisessa oikeudessa hyväksyttävästi tavoiteltuun päämäärään (ks. mm. asia C-237/94, O'Flynn, tuomio 23.5.1996, Kok. 1996, s. I-2617).

Syrjintäkiellon periaate

22 On täysin selvää, ettei BAT:ssä sallita toisen jäsenvaltion julkishallinnossa suoritetun palveluskauden huomioonottamista.

23 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 12—14 kohdassa, BAT:ssä vahvistetut virkaikään perustuvan urakehityksen edellytykset ovat selvästi epäedullisia niiden siirtotyöläisten kannalta, jotka ovat suorittaneet osan virkaurastaan toisen jäsenvaltion julkishallinnossa. Nämä määräykset voivat siis tältä osin olla perustamissopimuksen 48 artiklassa ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdassa vahvistetun syrjintäkiellon vastaisia.

24 Käsiteltävänä olevan asian olosuhteet tai se, että tietyt Saksan julkisen sektorin työntekijät saattavat tosiasiassa olla samassa asemassa kuin siirtotyöläiset taikka se, että eri jäsenvaltioissa julkishallinnon organisaatiota ja toimintaa koskevat säännökset ovat erilaisia, eivät vaikuta edellä omaksuttuun kantaan.

Julkishallinnon palvelussuhteiden erityispiirteisiin liittyvät perustelut

25 Julkishallinnon palvelussuhteiden erityispiirteisiin perustettua väitettä on tarkasteltava tämän tuomion 13 kohdassa todettujen seikkojen mukaisesti, eli koska pääasiassa kyse on ainoastaan erikoislääkärin ammatin harjoittamisesta, asia ei kuulu perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdan soveltamisalaan.

26 Mitä tulee perusteluun, jonka mukaan BAT:llä pyritään palkitsemaan työntekijän uskollisuutta työnantajalleen ja lisäämään työmotivaatiota tarjoamalla työntekijälle mahdollisuus taloudellisen tilanteensa parantamiseen, Saksan hallitus on esittänyt istunnossa, että BAT koskee suurinta osaa Saksan julkisen sektorin laitoksista ja sen lisäksi muita julkisia palveluja tuottavia yrityksiä.

27 On kuitenkin todettava, että vaikka tästä olisikin kysymys, näissä laitoksissa tai yrityksissä suoritettujen palveluskausien huomioonottaminen virkaikää vahvistettaessa ei kuitenkaan voi perustua vain työntekijöiden uskollisuuden palkitsemiseen, koska sektorin työnantajat ovat niin monentyyppisiä. Kyse on pikemminkin siitä, että BAT:n alaisuuteen kuuluvilla työntekijöillä on laajat mahdollisuudet valita työnantajansa ryhmästä, jonka työnantajat ovat juridisesti erillisiä oikeushenkilöitä.

28 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että jäsenvaltion julkishallinnon palvelussuhteisiin sovellettavan työehtosopimuksen määräys on perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdan vastainen, jos määräyksen mukaan julkishallinnon toimenhaltijoiden urakehitys perustuu virkaikään siten, että edellytetään kahdeksan vuoden palvelusaikaa tietyssä työehtosopimuksessa määritellyssä palkkaluokassa, eikä toisen jäsenvaltion julkishallinnossa aiemmin suoritettua palvelusaikaa vastaavalla ammattialalla oteta huomioon.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

29 Toinen kysymys koskee sitä, minkälaisia vaikutuksia kansallisen tuomioistuimen päätöksellä on, jos se katsoo, että pääasiassa riidanalaisena oleva työehtosopimuksen määräys on perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdan vastainen, kun muistetaan, että työehtosopimuksen osapuolilla on itsenäinen sääntelyvalta.

30 Asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohdan nojalla jäsenvaltion julkishallinnon palvelussuhteisiin sovellettavan työehtosopimuksen määräys, jonka mukaan julkishallinnon toimenhaltijoiden urakehitys perustuu virkaikään siten, että edellytetään kahdeksan vuoden palvelusaikaa tietyssä työehtosopimuksessa määritellyssä palkkaluokassa, eikä toisen jäsenvaltion julkishallinnossa aiemmin suoritettua palvelusaikaa vastaavalla ammattialalla oteta huomioon, on mitätön, koska määräyksessä säädetään tai sallitaan ehtoja, jotka syrjivät toisten jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöinä.

31 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen on vahvistettava, millä tavoin asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 ja 4 kohtaa on sovellettava siihen asti kunnes työehtosopimuksen osapuolet ovat tehneet tarpeelliset muutokset työehtosopimukseen tällaisen syrjinnän lopettamiseksi.

32 Kuten Schöning-Kougebetopoulou ja komissio ovat esittäneet, mies- ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuuden periaatetta koskevaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa tässä yhteydessä.

33 Tämän oikeuskäytännön mukaan silloin kun naispuolisia työntekijöitä syrjivä säännös on edelleen voimassa, epäedullisessa asemassa olevia henkilöitä on kohdeltava samalla tavoin kuin muita työntekijöitä ja heihin on sovellettava samoja säännöksiä kuin muihinkin työntekijöihin, koska vain näihin säännöksiin voidaan vedota siinä tapauksessa, ettei perustamissopimuksen 119 artiklaa ole saatettu asianmukaisesti voimaan kansallisessa oikeusjärjestyksessä (ks. tältä osin asia C-152/92, Van Cant v. Rijksdienst voor Pensionen, tuomio 1.7.1993, Kok. 1993, s. I-3811, 20 kohta; C-184/89, Nimz, tuomio 7.2.1991, Kok. 1991, s. I-297, 18 kohta; asia C-33/89, Kowalska, tuomio 27.6.1990, Kok. 1990, s. I-2591, 20 kohta ja asia 286/85, McDermott ja Cotter, tuomio 24.3.1987, Kok. 1987, s. 1453, 19 kohta).

34 Kuten tämän tuomion 11 kohdassa todetaan, kantajan kotijäsenvaltionsa julkishallinnon palveluksessa harjoittama erikoislääkärin ammattitoiminta voidaan rinnastaa vastaavaan toimintaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa.

35 Näin ollen toiseen kysymykseen annettavassa vastauksessa voidaan rajoittua toteamaan, että perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohdan vastaista syrjintää sisältävä työehtosopimuksen määräys on tämän asetuksen 7 artiklan 4 kohdan nojalla mitätön. Kansallisen tuomioistuimen on siis sovellettava tämän syrjinnän vuoksi epäedullisessa asemassa oleviin henkilöihin samoja säännöksiä kuin muihin työntekijöihin, eikä sen tarvitse edellyttää tai odottaa, että määräys ensin poistetaan työehtosopimusneuvotteluissa tai jollakin muulla tavalla.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan, Espanjan ja Ranskan hallituksille ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Arbeitsgericht Hamburgin 1.12.1995 esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Jäsenvaltion julkishallinnossa sovellettavan työehtosopimuksen määräys on EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan ja työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL 1968, L 257, s. 2) 7 artiklan 1 ja 4 kohdan vastainen, jos määräyksen mukaan julkishallinnon toimenhaltijoiden urakehitys perustuu virkaikään siten, että edellytetään kahdeksan vuoden palvelusaikaa tietyssä työehtosopimuksessa määritellyssä palkkaluokassa, eikä toisen jäsenvaltion julkishallinnossa aiemmin suoritettua palvelusaikaa vastaavalla ammattialalla oteta huomioon.

2) Perustamissopimuksen 48 artiklan ja asetuksen N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohdan vastaista syrjintää sisältävä työehtosopimuksen määräys on tämän asetuksen 7 artiklan 4 kohdan nojalla mitätön. Kansallisen tuomioistuimen on

siis sovellettava tämän syrjinnän vuoksi epäedullisessa asemassa oleviin henkilöihin samoja säännöksiä kuin muihin työntekijöihin, eikä sen tarvitse edellyttää tai odottaa, että määräys ensin poistetaan työehtosopimusneuvotteluissa tai jollakin muulla tavalla.

Gulmann Ragnemalm Wathelet Schintgen

Mancini Moitinho de Almeida Kapteyn

Murray Edward Puissochet

Hirsch Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä tammikuuta 1998.

R. Grass — kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias — presidentti